

Brátt lýsir...

RAÐTULIGA ilt er komið í Dimmu og sambandið av opinskáraðu skrivning 14. Septembers um heima-stýrslógina og alt tað ónda, hon skal hava elvt føroyingum.

LØGID bert, at Dimma í síni mis-skiltu verjuskiving fyrri hesum fagrasta blaði í Føroya søgu ongantið kann bara sær fyrri at draga javnaðarflokkinn upp í stríðið, líkamikið hvørjir flokkarnir eru, sum »gera seg inn á« hessa góðu lóg.

MEN hugsa vit okkum um, so er tað kanska ikki so lægið kortini, tí uttan nakran javnaðarflokk var hon ikki í komin í tí frálíka líki, hon fekk — og týðningarmeiri — uttan ein virknan javnaðarflokk hevði hon ongantið gjørt annað, enn eitt fagurlátað solidaritetsskjal fólksløg ímillum, og ikki tað frálíka politiska menningaramboð, einamest javnaðarflokkurin gjørdi hana til, Føroyum og føroyingum at gagni.

TJÓÐVELDIÐ heldur enn, at sjálvst aftan á innlugu hálsfevningina við sambandið, fast við, at í Føroyum er

bert ein sjálvstýrisflokkur, tjóðveldisflokkurin. Sambandið heldur hinvegin fast við, at í Føroyum eru bert sjálvstýris- og loysingarflokkar, sambandið undantikið.

ILT eyga skal einki gott sjá, og man tað vera tí, at hvørjin av hesum báðum so stívendu flokkum enn evna at síggja, at veruligi føroyski sjálvræðisflokkurin er Føroya javnaðarflokkur — flokkurin, sum viðurkennir, at eisini aðrir hava áhuga í landsins besta, um enn mangan í so nógv fyrri sínum egna, flokkurin, sum øðrvísi hinum báðum hevur eina so nógv rúmari fatan av, hvat satt einstaklingafrælsi og harvið virðiligt tjóðarfrælsi má og skal snúgvá seg um.

ÁLOPIÐ í Dimmu leygardagin á tjóðveldisflokkinn undir yvirskriftini »nú blánar í eystri« var kortini ikki so illa meint, móttvegis tjóðveldisflokkinn væl at merkja. Heldur mundi tað vera eitt av mongu páskotum Dimmalættingar og sambandsins at draga einasta føroyska politiska alternatiði, Føroya javnaðarflokk fram í ljósið sum høvuðsábyrgdara fyrri øllum føroyskum »ólikindum«.

SAMBANDIÐ veit jú betur enn nakar annar flokkur, at tjóðveldisflokkurin ongantið hevur verið og ongantið verður nøkur hóttan móti sambandsins »einastu og røttu« fatan av tingenes tilstand. Til tess krevst javnaðarflokkurin — hetta bæði fyrri og eftir 1974, sum sambandið sigur vera tað árið, alt fór skeiva vegin, tað árið javnaðarflokkurin slepti táverandi sambandsleiðslu upp á fjall — men ikki sambandsføroyingum.

MEN insta endamál sambandsins við hesi skrivning var, sum ikki einaferð, og sum hetta fær kroyst út millum rivini seinast í greinini, at leggja eftir tí manni, sum meira enn nakar annar hevur myndað føroyskan politikk seinastu nógvu árin — ikki bert javnaðarpolitikk, men tann framburðpolitikk, sum føroyingar allir, sum minnst aðrar tíðir, fara at standa saman um, hvat sambandið so heldur ella ikki.

HELDUR enn at takka fyrri besta hegri og skil og trúgva tænastu njórar sambandsorgan »nu dages det brødre, det lysner i øst — tí við árslok fer stýrimaðurin í nærum 20 ár frá borði«.

MEN føroyingar vita allir, at politikkur stýrimansins er teirra og floksins og at tað takkað verið hesum politikki hóast alt er vordið munandi ljósari at liva í hesum landi, enn tá alt lá hult í svartasta sambandsmyrkri.

VITA eisini, at sambandið einsamalt eins lítið og tjóðveldisflokkurin hevur nakað boð upp á eina skilgáða føroyska framtíð, og man tað vera í hesi hjálparleysu áðan, at flokkarnir báðir hvør í sínum lagi argast og øvunda javnaðarflokkinn og formanni hansara fyrri uppskotnu og neyðugu broytingarnar í okkara góðu heimastýrslóg. Broytingar um sjálvsagða sjálvsábyrgd, sum tað sømir seg einum so politiskt mentum fólki sum okkara.

HELDUR ikki skilja teir, at talan er um broytingar, sum byrgja skulu fyrri, at tað ljós, sum einaferð birtist í eystri, ikki eisini her hjá okkum skal sortna til tað fimbulsmyrkur, sum har spurdist burturúr, júst takkað verið sambands- og tjóðveldisliknandi turrældum »best man vera sum er politikki«.

Broytingar í fólkkaskúlanum

Próvtøka

Meginreglan í sambandi við próvtøkur í fólkkaskúlanum er, at næmingurin ger sjálvur av, um hann fer til roynd, lukar hann tær treytir, sum ásettar eru fyrri innstillingsroyndirnar, og í greinum 20 og 21 í fólkkaskúlalógini stendur, at við endan av 9. árgangi og 10. árgangi verða fyriskipaðar próvtøkur í ávisum lærugreinum.

Tá vit finga verandi fólkkaskúlalóg, legdu vit, sum starvaðust í fólkkaskúlanum, til merkis, at próvtøkurnar vóru nógv fleiri enn tær høvdu verið frammanundan, og nógv tíð og nógvur peningur, sum kundi farið betur til undirvísing í fólkkaskúlanum, verður nýttur í sambandi við royndina.

Eitt annað, sum lagt varð merki til, er munurin, ið gjørdur verður á lærugreinum í sambandi við próvtøkuskipanina.

Í nøkrum lærugreinum ber til at taka fráfaringsroynd fólkkaskúlans og viðkaða fráfaringsroyndina, meðan í øðrum lærugreinum ber bert til at

fara til ta fyrrnevndu. Harafturat eru so nakrar lærugreinar í fólkkaskúlanum, sum ikki eru próvtøkulærugreinar.

Tað er sera óheppið, at munur verður gjørdur á lærugreinum viðvíkjandi próvtøkuáseting. Um vit skulu hava fráfaringsroyndir í fólkkaskúlanum, so eiga allar lærugreinar at enda við próvtøku.

Fyrri at sleppa undan ov nógvum dýrum og tíðarkrevjandi royndum kunnu vit kanska fara aftur til skipanina, har nakrar lærugreinar verða tiknar út sum próvtøkulærugreinar tað ávísu árið.

Landsstýrið heldur, at rætt er at broyta greinirnar 20. og 21., so reglurnar gerast einfaldari, og lærugreinar javnstillað í sambandi við royndarskipanina.

Í sambandi við evnis-kunnandi undirvísing ber eisini til at skipa fyrri øðrum próvtøkuhættum enn teimum, vit kenna í fólkkaskúlanum í dag.

Skeiðbýtt undirvísing

Sambært gr. 7 og gr. 10 í

fólkkaskúlalógini verður undirvísingin í ávisum lærugreinum givin á tveimum skeiðum við ymsum innihaldi, og skeiðini verða nevnd grunnskeið og viðkað skeið.

Skipanin við skeiðbýttari undirvísing er ein leivd frá tí fólkkaskúlalóg, sum vit høvdu undan hesari, har næmingarnir vóru býttir upp í tey, sum sluppu og tey, sum ikki sluppu í realskúlan.

Landsstýrið heldur tað vera rætt at taka hesa skipan burtur, tí hon er sosialt óheppin, og heldur ikki hevur hon undirvísingarlígar fyrirminur.

Kravdu undirvísingarevni

Gr. 11 í fólkkaskúlalógini ásetur, at upp í undirvísingina í fólkkaskúlanum koma í teimum hóskaði lærugreinum og á teimum hóskaði aldurstigum um nokur ávís evni. Í lógini eru nevnd átta evni, men heimilað er landskúlaráðnum at góðkenna, at onnur evni enn hesi kunnu koma upp í skyldugu undirvísingina.

Hesi undirvísingarevni eru í flestu førum ógvuliga týðningarmikil, bæði fyrri dagligdagin og fyrri framtíðina hjá tí einstaka næminginum. Men áðanast má, at skipanin á nógvum skúlum og í nógvum flokkum ikki er nógv góð.

Hetta kann koma av, at hesi evni ikki eru sjálvstøðugar lærugreinar. Men áðanast má, at nógvur eru lærugreinar í fólkkaskúlanum, og helst er ikki pláss fyrri fleiri.

Eftir landsstýrisins meting er ikki neyðugt í fyrsta umfari at broyta lógina. Tað ber til at tryggja hesum lærugreinum teirra sjálvsagða rætt í leiðbeinandi lesiætlanum og í undirvísingareftlanum fyrri tann einstaka skúlan.

Royndarvirksemi

Gr. 26 í fólkkaskúlalógini gevur heimild til at víkja frá meginreglunum, sum eyðkenna okkara skúla: lærugreinauppbýtið, árgangsuppbýtið og tímalvuna við pulstímum. Hesi undantøk kunnu gerast fyrri at fremja royndar-

virksemi og námsfrøðiligt menningararbeiði.

Tað er gott at møguleikar eru at gera frávík í sambandi við royndarvirksemi og námsfrøðiligt menningararbeiði, men vit kunnu tó spyrja, um skúlin ikki í øllum virksemi sínum eigur at fremja royndir og menning.

Tað rætta vil tí vera í sambandi við tær ymsu

ásetingarnar í lógini at geva møguleika fyrri frávíkum, soleiðis at ásetingarnar og fyriskipanir, sum skulu vera trygd bæði fyrri næming og lærara, ikki hinvegin koma at verða forðing fyrri menning, vøkstri og trivnaði í fólkkaskúlanum.

Marita Petersen